יולי 2020

תא״ל נתנאל (נתי) כהן – מפקדו העשרים של חיל הקשר והתקשוב

מאת: אל״ם (בדימוס) דניאל רוזן

נולד בירושלים בשנת 1968. למד בבית הספר התיכון התורני על־שם פ. הימלפרב בבית וגן. חניך בתנועת הנוער בני עקיבא. התגייס לצה״ל בשנת 1986. בוגר קורס קציני קשר בשנת 1988. שירת כקצין קשר גדודי בגדוד צנחנים סדיר, קצין קשר חטיבתי בחטיבת בנימין, מפקד פלוגת המרחב בגדוד הקשר של פיקוד המרכז, קצין קשר חטיבתי בחטיבת שריון סדירה בתקופת אירועי 'דין וחשבון', סגן קצין קשר באוגדת שריון מילואים ומפקד קורס קציני קשר. בשנת 2002 עלה לדרגת סא״ל ושירת כמפקד גדוד הקשר של פיקוד המרכז בתקופת 'חומת מגן' ולאחר מכן כקצין הקשר של אוגדת יו״ש, רע״ן מפקדים בבה״ד 7 ורע״ן מבצעים במחלקת אג״ם באגף התקשוב במלחמת לבנון השנייה. בשנת 2007 עלה לדרגת אל״ם ושירת כמקשא״פ צפון, רמ״ח אג״ם באגף התקשוב ורמ״ח תכנון באגף התקשוב. בשנת 2015 עלה לדרגת תא״ל ומונה לתפקיד קצין הקשר והתקשוב הראשי ורמ״ט אגף התקשוב. שירת בתפקיד זה עד מאי 2018.

במאי 2018 השתחרר מצה״ל ומונה לתפקיד מנכ״ל משרד התקשורת תפקיד אותו מילא עד יולי 2020. תקופתו מאופיינת בפעילות ענפה לקידום תקשורת סלולרית בדור החמישי ולפרישת סיבים אופטיים ברשת הגישה.

בוגר תואר ראשון במדעי המדינה והמזרח התיכון באוניברסיטה העברית בירושלים ותואר שני בלימודי ביטחון, המכללה לביטחון לאומי בשיתוף עם אוניברסיטת חיפה. בוגר קורס קציני קשר מתקדם ומוסמך כהנדסאי אלקטרוניקה. בוגר קורס לפיקוד ומטה והמכללה לביטחון לאומי.

נתנאל (נתי) כהן עלה לדרגת תא״ל ומונה כקצין הקשר והתקשוב הראשי ב־30 ביולי 2015, ושירת בתפקיד זה עד 1 במאי 2018.

נתי החל את דרכו בצה״ל כלוחם בחטיבת הצנחנים (חיילים שיועדו לפלוגת הקשר החטיבתי עברו בזמנו מסלול מלא של לוחם) ולאחר מכן כקשר בפלוגת הקשר החטיבתית בחטיבת הצנחנים. בתפקיד זה היה קשר מח״ט בחפ״ק מפקד החטיבה אל״ם (לימים רב־אלוף ושר הביטחון) שאול מופז, במבצע 'חוק וסדר', פשיטה על ריכוז מחבלים בכפר מיידון בגזרה המזרחית בדרום לבנון, במאי 1988. ביולי 1988 הוסמך כקצין ואחרי תקופת מעבר קצרה הוצב כקצין קשר גדודי בגדוד צנחנים סדיר 202, שהיה באותה עת בתעסוקה מבצעית מתמדת באיו״ש (זו הייתה תקופת האינתיפאדה הראשונה) ובקו בלבנון. בשנת 1990 קודם לתפקיד קצין קשר חטיבתי בחטיבת בנימין, ובשנת 1992 יצא לקורס קציני קשר מתקדם. בתום הקורס הוצב כמ״פ פלוגת המרחב בגדוד הקשר הפיקודי בפיקוד המרכז, ובשנת 1994 הוצב כקצין קשר חטיבתי בחטיבת השריון הסדירה 500 (החטיבה השתתפה במבצע 'דין וחשבון' בדרום הלבנון ובאירועים ביו״ש, ביניהם אירועי קבר יוסף ומהומות מנהרת הכותל). בשנת 1995 עלה לדרגת רס״ן. בשנת 1997 הוצב כסגן קצין קשר באוגדת

שריון מילואים 340 ובשנת 1999 יצא לשנתיים לימודים אקדמאיים (שנה פו״ם ושנה באוניברסיטה העברית בירושלים).

בסיום לימודיו מונה כמפקד קורס קצינים בבה״ד 7, ובשנת 2002 עלה לדרגת סא״ל ומונה כמפקד גדוד הקשר של פיקוד המרכז (תפקיד אותו ביצע במבצע ׳חומת מגן׳). בשנת 2003 מונה כקצין הקשר של אוגדת איו״ש, כרע״ן מפקדים בבה״ד 7 וכרע״ן מבצעים במחלקת אג״ם באגף התקשוב. בשנת 2007 עלה לדרגת אל״ם ומונה לתפקיד מקשא״פ צפון. בשנת 2010 מונה לתפקיד רמ״ח אג״ם באגף התקשוב ובשנת 2012 יצא ללימודים במכללה לביטחון לאומי. בשנת 2013 מונה לרמ״ח תכנון באגף התקשוב וביולי 2015 עלה לדרגת תא״ל ומונה לקצין הקשר והתקשוב הראשי ולרמ״ט אגף התקשוב, הגורם המפעיל את הכוח התקשובי בצה״ל.

כהונתו כקשר״ר אופיינה בהפנמת תובנות מבצע ׳צוק איתן׳, המבצע המשמעותי הראשון בו צה״ל נלחם ברשת. התובנה המרכזית הייתה הצורך בשינוי תפישת הלחימה, מלחימה מסורתית ללוחמה מבוססת רשת (לומ״ר) וללוחמה מבוססת מודיעין (לוחמ״ם), שינוי התהליכים המבצעיים והתהליכים תומכי הלחימה לניצול יעיל של טכנולוגיות התקשוב המתקדמות, להשגת שלטנות במידע ולקידום יכולות מבצעיות, לשם השגת הכרעה.

כקשר״ר, תא״ל כהן הוביל מספר תהליכים מרכזיים: הראשון היה שינוי תפישתי בתפקיד קצין הקשר בדרג הלוחם, מעבר מקצין המפעיל מערכות תקשוב לקצין האמון על לומ״ר, שתפקידו לתת למפקדים יכולות לומ״ר מאובטחות בשדה הקרב; השני היה הקמת חטיבת ההגנה בסייבר באגף התקשוב,[1] כגוף המפקד על המערכה הקיברנטית, ובניית תהליכי העבודה ומישקי הגומלין בין חטיבת ההגנה ליתר גורמי אגף התקשוב; השלישי היה מימוש תכנית צה״ל רשתי (תכנית רבת היקף להנגשת המידע המבצעי והמודיעיני ברמה הטקטית למפקדים בדרג הלוחם, בזמן אמת) ותר״ש גדעון בצירי בניין הכוח התקשובי, ובמסגרת זו קודמו מספר מיזמים מרכזיים – אינטרנט מבצעי, אפיק רחב דור ב׳, סלולר צבאי, מערכי ל״א, מערך ניטור ספקטרום אלקטרומגנטי, ניהול משאבים ממוכן (ERP), מעבר צה״ל דרומה והתחדשות סביבת העבודה התקשובית; הרביעי היה טיפול במשאב האנושי, הבסיס לפעילות חיל הקשר והתקשוב – גיוס כוח אדם איכותי, מהפך בתפישת ההכשרה וההדרכה, תוך ניצול מעבר בה״ד 7 מצריפין לעיר הבה״דים כמנוף לשינוי והתחדשות, שכן תפישת הלומ״ר משנה את תפקיד קציני ואנשי הקשר והתקשוב, את פעילות המפקדות ואת תהליכי ניהול הקרב, הבטחת יכולת הלחימה והשגת השלטנות במידע. גם לוגיסטיקת התקשוב עברה שינוי מהותי, מעיסוק בתקינות ציוד לעיסוק בכשירות רשת, על כל המשתמע מכך.

[1] חטיבת ההגנה בסייבר באגף התקשוב הוקמה בינואר 2016. מפקדה הראשון היה תא״ל דני ברן.

חילופי קשר"רים: תא"ל נתנאל (נתי) כהן מחליף את תא"ל אייל זלינגר, ספטמבר 2011
מימין לשמאל: קשר"ר יוצא תא"ל אייל זלינגר, ראש אגף התקשוב האלוף עוזי מוסקוביץ', קשר"ר נכנס תא"ל נתנאל (נתי) כהן

מפקדי אגף התקשוב בתרגיל מטכ"לי 'אבן הראשה', יולי 2015
מימין לשמאל: קשר"ר תא"ל נתנאל (נתי) כהן, ראש אגף התקשוב אלוף עוזי מוסקוביץ', רח"ט הגנה תא"ל דני ברן.

ביקור קשר"ר בתרח"ט 188

מימין לשמאל: קצין קשר אוג' 36 סא"ל שי שולומון, קשר"ר תא"ל נתנאל (נתי) כהן, קשר"ח 188 סרן (לימים רס"ן) אורן אליהו

ראש אגף התקשוב האלוף נדב פדן מעניק לתא"ל נתנאל (נתי) כהן את תג השרוול החדש של אגף התקשוב, 19 בספטמבר 2017

במאי 2017 שונה שם אגף התקשוב לאגף התקשוב וההגנה בסייבר, ותג הכתף של האגף שונה כדי לסמל את הוספת מימד הסייבר לתג הישן. בספטמבר 2017 הוחלפו כומתות חיילי החיל לכומתות חדשות בצבע כחול כהה, לסמל את הזהות החדשה של חיילי חיל הקשר והתקשוב.

תא"ל כהן היה מודע למורשת החיל ולחשיבותה בהנחלת מוטיבציה וערכים לדור הצעיר של משרתי החיל, ובשנת ה־70 למדינה יזם צעדה של חיילי החיל בשביל חוצה ישראל, מאילת עד החרמון. בצעדה, שכונתה 'קשר אמיץ', צעדה כל יחידה בחיל בקטע שחיבר אותה למורשתה, ושמעה הרצאות מפי לוחמי העבר.

בטקס סיום תפקידו כקשר"ר והעברת התפקיד למחליפו, תא"ל יריב ניר , ב־1 מאי 2018, אמר תא"ל כהן: "זכות גדולה נפלה בחלקי לשרת את מדינתנו. אהבת הארץ והמולדת טבועה בי ולאורך שירותי חרשתי את שביליה מצפון ועד דרום. כל תפקידי הטביעו בי חותם והשפיעו על המשך הדרך. התפקיד האחרון כקשר"ר היווה עבורי תפקיד דגל, תפקיד המשלב בתוכו את פסיפס התפקידים שבצעתי מקשר"ג ועד קצין החיל הראשי.

במהלך שלושת השנים האחרונות נדרשנו לשינויים מרחיקי לכת בתחום הטרנספורמציה הדיגיטאלית בצה"ל. שינוי זה בא לידי ביטוי בשינוי תודעתי, בהפיכת לוחמה רשתית משולבת לכדי תהליכים מבצעיים במפקדות הטקטיות.

זכיתי להוביל את החיל בתקופה בה העתקנו את בה"ד 7 לקריית ההדרכה, סנונית ראשונה במימוש חזונו של בן גוריון, חזון אשר יושלם על־ידי האגף בשנים הקרובות. תקופה זו מתאפיינת בשינויים, והשורד הוא זה שמוביל שינוי. זכיתי לפקד על החיל בתקופה של חדשנות טכנולוגית מדהימה.

אך אל לנו לשכוח, חיל הקשר והתקשוב מושתת על יסודות איתנים של מורשת ענפה שנבנתה מראשית הקמת המדינה...שבעים שנה של התעצמות, של למידה בלתי פוסקת, של מקצועיות, של ערכים לאהבת המולדת ולערך 'המברק עבור יעבור'. במסכת אבות נאמר: 'לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין להיבטל ממנה'. אנשי מערך התקשוב – פונה אני אליכם היום בפעם האחרונה כמפקד ומבקש מכם, זכרו תמיד, כי עלינו החובה להמשיך את שהורישו לנו קודמינו, גם ובעיקר כאשר אנו ממשיכים בדרך חדשה".

פתיחת צעדת 'קשר אמיץ' באילת, 6 דצמבר 2017
קשר"ר תא"ל נתנאל (נתי) כהן מעניק למפקד אוגדת אדום תא"ל גיא חזות מפתח מורס ורפליקה של המברק ההיסטורי המודיע על כיבוש מפרץ אילת בידי צה"ל בתום מבצע 'עובדה', מרץ 1949.

סיום צעדת 'קשר אמיץ' בעמק הבכא, רמת הגולן, 21 מרץ 2018
מימין לשמאל: קשר"ר תא"ל נתנאל (נתי) כהן, קשר"ר מלחמת יום הכיפורים אלוף (מיל) שלמה ענבר, קצין הקשר של גדוד 'עוז 77' (בפיקודו של סא"ל אביגדור קהלני) במלחמת יום הכיפורים רס"ן (מיל') יעקב (קובי) שפיבק, מפקד אוגדת הבשן תא"ל עמית פישר.

העצמת נשים בחיל הקשר והתקשוב: תא"ל נתנאל (נתי) כהן עם קצינות קשר חטיבתיות, אוגוסט 2015

מימין לשמאל: קשר"ח 188 נכנסת רס"ן רות ג'דה, קשר"ח 425 רס"ן אושרת נגר, קצינת קשר שייטת 13 רס"ן יעלה ליבוביץ, יועצת הרמטכ"ל לענייני מגדר תא"ל שרון ניר, קשר"ר תא"ל נתי כהן, קשר"ח בפיקוד העורף רס"ן סיוון לוק, קשר"ח 188 נכנסת סרן (לימים רס"ן) דניאל ליבוביץ, קצינת קשר אגד ארטילרי 214 סרן (לימים רס"ן) ליאת רוטמן, קצינת קשר אגד ארטילרי 215 רס"ן ליטל אשכנזי.
תא"ל שרון ניר הייתה הקצינה הראשונה בחיל בתפקיד מפקדת גדוד תקשוב פיקודי והקצינה הראשונה בחיל בתפקיד מפקדת בה"ד 7

מצטייני אגף התקשוב, 2017

עם המצטיינים, בשורה הראשונה במרכז התמונה, מימין לשמאל: מפקד לוטם תא"ל רמי מלאכי, ראש אגף התקשוב אלוף נדב פדן, אלוף (מיל') שלמה ענבר, קשר"ר, תא"ל נתנאל (נתי) כהן

השתלמות לומ"ר לפורום מג"דים

הדלקת נרות חנוכה בפלח"ק אפרים, עם הקשר"חית רס"ן יפעת פיינר (שנייה משמאלו של תא"ל כהן), דצמבר 2015

טקס הענקת כומתת אגף חיל התקשוב לבכירי אגף התקשוב, ספטמבר 2017

מימין לשמאל: שורה ראשונה: רמ"ח משאבי אנוש אל"ם נמרוד ארז'ואן, רמ"ח תכנון אל"ם יריב ניר, יועצת הרמטכ"ל לענייני מִגדר (יוהל"ם) תא"ל שרון ניר, קשר"ר תא"ל נתי כהן, ראש אגף התקשוב אלוף נדב פדן, מפקד לוטם תא"ל רמי מלאכי, רח"ט ההגנה בסייבר תא"ל נועם שער;
שורה שניה: מפקד מצפ"ן אל"ם (לימים תא"ל) עומר דגן, באמצע (בין תא"ל ניר לתא"ל כהן) – מפקדת ממר"ם אל"ם טליה גזית.